

Landschappelijk inpassingsplan Oude Aaltenseweg 39, Lichtenvoorde

INHOUD

Aanleiding, occupatiegeschiedenis en landschapontwikkeling

Geologie en Geomorfologie

Huidige situatie

Provinciale en gemeentelijke beleidskaders

Landschappelijk inpassingsplan

Beheer

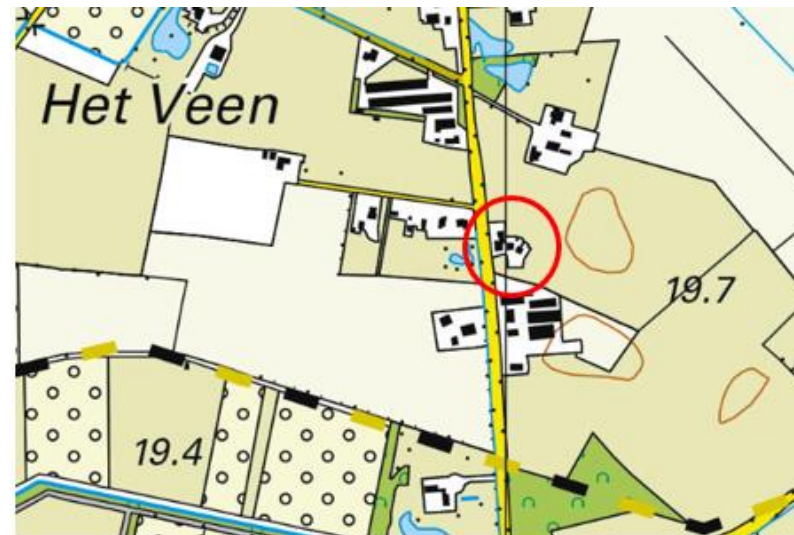
wonende aan de Oude Aaltenseweg nummer 39 te Lichtenvoorde, heeft ten behoeve van hun voorgenomen gewijzigde inwoonsituatie bij de gemeente Oost-Gelre een principeverzoek ingediend. De inwoonsituatie is nu op slaapkamerniveau gesitueerd. Deze inwoonsituatie zal naar de aangrenzende schuur verplaatst worden.

De voorgestelde (interne) verbouwing omhelst een innovatieve- en voortschrijdende manier van wonen. Mochten de ouders van hulpbehoevend worden, dan kunnen zoon- en schoondochter bijspringen in vorm van mantelzorg. Er worden ten behoeve van dit plan geen nieuwe (bij)gebouwen gebouwd en/of gesloopt.

In het kader van een aantrekkelijk buitengebied eist de gemeente, bij nagenoeg iedere ruimtelijke ontwikkeling, een landschappelijk inpassingsplan. Daarbij wordt gestreefd naar het behoud van een aantrekkelijk landschap met karakteristieke landschapselementen. Bij een goede landschappelijke inpassing wordt rekening gehouden met de typische kenmerken en kwaliteiten van het landschap. De landschappelijke inpassing bouwt voort op het LOP (Landschappelijk Ontwikkelings Plan) van de gemeente.

In het kader van bovengenoemde gewijzigde inwoonsituatie is dit landschappelijke inpassingsplan opgesteld. In dit rapport wordt het inpassingsplan beschreven en onderbouwd d.m.v. een historische- en landschappelijke analyse, alsmede door visualisaties.

Het plangebied ligt ten zuiden van de plaats Lichtenvoorde en wordt grofweg begrensd door de Flierbeek (watergang) en de Paaldijk (openbare weg). Het landschap ter plekke valt te omschrijven als een broekontginningslandschap. .

Historische kaartfragment +/- 1900

De planlocatie rond 1900.

Het plangebied ligt op de overgang tussen hoger gelegen dekzandwellingen (ten oosten van het plangebied) en het broeklandschap (ten westen van het plangebied). Waar er in het oostelijke deel sprake is van een onregelmatig verkavelingspatroon, kronkelige wegen en een hoge dichtheid aan houtwallen en struwelen, is er in het broeklandschap sprake van een meer rationele verkaveling, (lange) rechte lijnen/percelen. Hier zijn nog duidelijk de “woeste gronden” (natte heiden en broekbossen) te herkennen. Vanuit historisch perspectief werden dergelijke overgangen (overgang van hoog naar laag gelegen gronden) vaak gekozen als vestigingsplaats.

Topografisch kaartfragment anno 2019

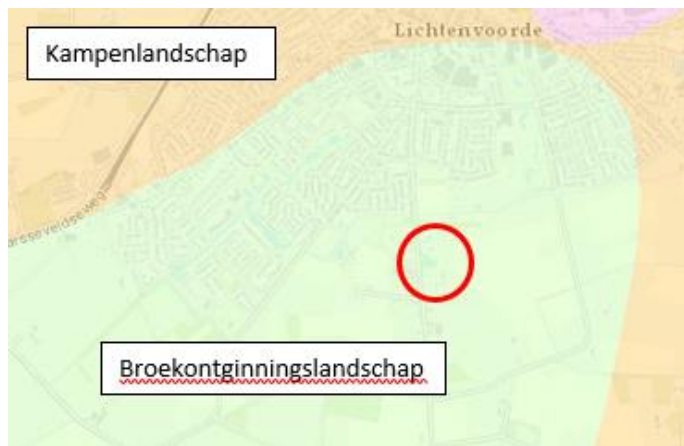
De planlocatie anno 2019.

Ten opzichte van de historische kaart valt het op dat er zeer veel houtopstanden zijn verdwenen, dat de agrarische percelen (als gevolg van ruilverkaveling) vergroot zijn (aan elkaar gekoppeld). De mate van bebouwing is in dit gebied met name aan de zijde van het kampenlandschap toegenomen. Aan de zijde van “het Veen” zijn meer oude verkavelingsstructuren nog in het landschap herkenbaar en is bebouwing lang uitgebleven. Veel gronden zijn anno 2020 hoofdzakelijk in gebruik als grasland.

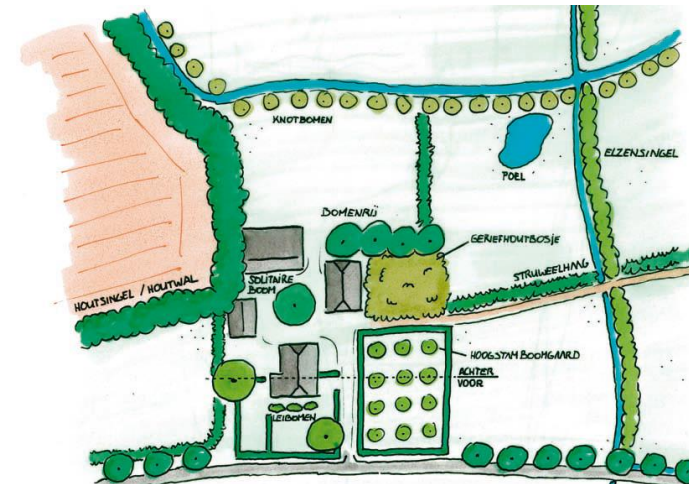
Broekontginningslandschap

Het plangebied is gelegen op een dekzandwelling, gelegen in een broekontginningslandschap. Deze broekgebieden liggen vooral in lager gelegen vlakten die onder invloed hebben gestaan van rivieren of beken. Broek betekent land dat bij een hoge waterstand onderloopt. In de directe omgeving van het broekgebied liggen hogere zandgronden. Broekgebieden zijn vaak onbebouwd en door de langdurige hoge waterstanden niet of nauwelijks als grasland te gebruiken. Elzen zijn een van de weinige boomsoorten die hier goed groeien, zo ontstaan de elzenbroekbosjes. Natte hooilanden, weiland en elzenbroekbos wisselen elkaar af.

Met name de dekzandwellingen in het gebied werden gebruikt als vestigingsplaats. Na ontginning werden de broekgebieden veelal in gebruik genomen als hooiland. Op de (hogere) dekzandgebieden werden veelal de akkers (escomplexen) aangelegd. Middels het potstalsysteem werden deze gronden bemest en kregen hun uiteindelijke kenmerkende bolle vorm. De akkers werden veelal afgeschermd door houtwallen en houtsingels.

Ligging plangebied in het broekontginningslandschap

Traditioneel ingericht boerenerf in een broekontginningslandschap

Overgangen tussen verschillende terreingedeelten met afwisselende gradiënten vormen een aantrekkelijk leefgebied voor verschillende soorten die afhankelijk zijn van afwisseling in landschapselementen en structuren. Zo broeden bepaalde vogels vooral in hakhoutwallen, in struwelen op esranden en in perceelscheidingen met ruigtekruiden en hier en daar opslag van struiken en jonge boompjes. De natuurwaarden van akkers en (voormalige) hooilanden zijn de afgelopen 50 jaar sterk afgenomen. Hierdoor zijn ecologische waardevolle structuren, zoals structuurrijke perceelsranden, ruige overhoekjes, bermen en onverharde wegen veelal verdwenen.

Geologie en Geomorfologie

Geomorfologie is de wetenschap die zich bezig houdt met het bestuderen van de vormen van het aardoppervlak en de processen die bij het ontstaan daarvan een rol spelen of hebben gespeeld. Het plangebied ligt geomorfologisch gezien op een dekzandwelling (Geomorfologische eenheid L51). Deze afzetting is tijdens de laatste ijstijd (Weichselien; 20.000 jaar geleden) onder invloed van wind, ontstaan. Het Nederlandse landschap was kaal en bestond uit koude steppen en toendra's. Hierdoor kon zand eenvoudig uit rivierbeddingen en stuwwalcomplexen verstuiven en wordt elders als een 'deken van zand' over grote delen van Nederland afgezet. Deze zandafzettingen kennen een zwak golvend oppervlak.

Ten westen en ten oosten van het plangebied komen vlakten voor van ten dele verspoeld dekzand of loss (geomorfologische eenheid: M53). Het water van de in het voorjaar smeltende sneeuwmassa's heeft eertijds in sommige terreingedeelten vrij veel dekzand opgenomen en in lage gebieden weer afgezet. Hier vindt vervolgens weer (geringe) verstuiving plaats.

De bodemsamenstelling in het plangebied bestaat uit leemarm en zwak lemig, fijn zand. Het betreft een Veldpodzolgrond (bodemclassificatie: Hn21). Veldpodzolgronden zijn ontstaan in gebieden waar het water niet via een beek kon worden afgevoerd, maar ter plekke moest bezinken. Bij de ontginning is het gebied ontwaterd. Het grondwater zit relatief diep, grondwatertrap VI.

Grondwatertrap	VI
Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand	40 -80 cm beneden maaiveld
Gemiddeld Laagste Grondwaterstand	> 120 cm beneden maaiveld

Ten westen en ten oosten van het plangebied wordt een Beekeerdgrond aangetroffen (Bodemclassificatie: pZg23). Ze zijn ontstaan door ontginning van elzenbroekbos. De bodem heeft twee lagen: een donkere bovengrond, met een scherpe overgang naar een organischestofarme ondergrond. Grondwater trap: IV

Huidige situatie

1. Zicht vanaf de oude Aaltenseweg richting het woonhuis / tuin.

2. Zicht op aangeplante lusterhaag en zicht op het achtergelegen landschap.

3. Vanaf gazon direct zicht op naastgelegen maisland.

6. Inrit erf Oude Aaltenseweg 39.

5. Zichtlijn vanaf "achtererf" richting "voorerf".

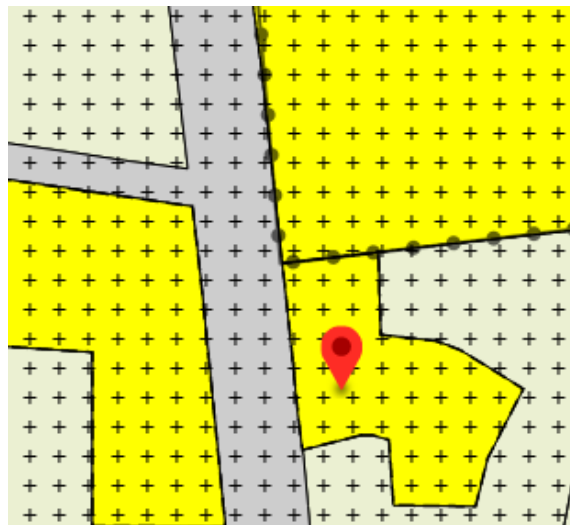
4. Vanaf achtererf direct zicht op naastgelegen maisland.

Landschappelijk inpassingsplan

Hieronder volgt een overzicht van het bestaande gemeentelijke- en provinciale beleid t.a.v. natuur en landschap rond het plangebied. Beleidsuitgangspunten en doelstellingen die betrekking hebben op het plangebied vanuit de plannen, nota's en visies worden hieronder kort benoemd. Het omvat geen diep uitgespitte beleidsanalyse

Gemeentelijk beleid

Het bestemmingsplan “Buitengebied Oost-Gelre” (21-06-2018) geeft als enkelbestemming “wonen” en een dubbelbestemming Archeologische verwachtingswaarde 2. Artikel 19 van het bestemmingsplan geeft inzicht in de geldende regels tbv locaties met de bestemming “wonen”. In artikel 19 wordt o.a. vermeld dat middels een “landschappelijke inpassing (erfinrichtingsplan) moet blijken dat het erf en de omliggende gronden landschappelijk worden versterkt”.

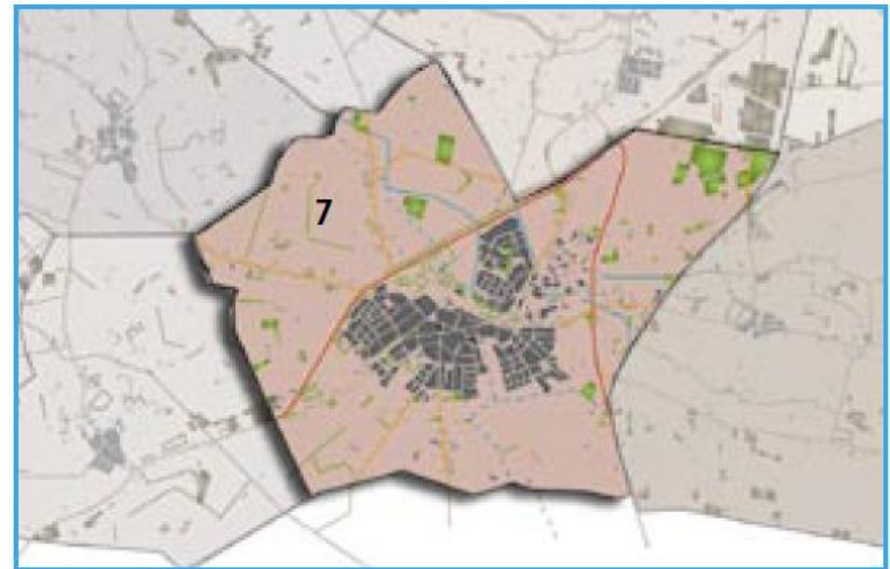
- Enkelbestemming
Wonen
- Dubbelbestemming
Waarde - Archeologische
verwachtingswaarde 2

Landschapsontwikkelingsplan Gemeente Oost-Gelre (LOP)

Het plangebied ligt op de overgang van het Oost-Nederlands Plateau naar het centrale lage deel van de Achterhoek (het nat). Daartussen liggen een reeks grote dekzandruggen. Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) benadrukt dat het uitgangspunt dient te zijn: het versterken van de drie zones (Op het plateau, Drie dorpen en een stad en In het nat) en de daarbij horende elf landschapsensembles. Het plangebied is gelegen in deelgebied 7: Lichtenvoorde.

Te stimuleren landschapselementen:

- hamelanen en vraaghagen op de hellingen
- boerenlanen in landgoederen; losse lanen met menging van eik en berk, zwarte els (nat) en es. Soms ook populier en wilg.
- diekpaden in de broekontginning: elzensingels, soms met pad
- overlopers in het westen kunnen bestaan uit openbare stroken langs kavelgrenzen met daarin elzensingels, elzenbroek of berkensingel, ook toe te passen als beekbegeleidende beplanting.

Landschappelijk inpassingsplan

Provinciaal beleid (GNN / GO)

Omgevingsverordening Gelderland (Provincie Gelderland)

Gebiedsnaam: "Veengoot"

Afstand tot Groene Ontwikkelingszone (GO) bedraagt ca. 1300 meter

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Grootschalig broekontginnings- en ruilverkavelingslandschap met de Veengoot als door het moeras gegraven waterloop, ontspringend in beekjes op het Oost-Nederlands Plateau, vandaar snelstromend afdalend naar het vroegere moeras
- oostelijk deel (Oost-Nederlands Plateau) onderdeel van Nationaal Landschap Winterswijk

- De evz Baakse Beek - Veengoot verbindt dit gebied met de IJssel en de Veluwe en naar het oosten met het land van Winterswijk en Duitsland; modellen: kamsalamander, hagedis, vuurvlieder en winde
- Parel Konijnendijk: schraallandrestant met grote aantallen orchideeën en andere zeldzame flora .natuurgebieden De Maandag, Vildersveen: heide, schraalland en poelen met boomkikker
- leefgebied steenuil
- bijzondere, langgerekte dekzandrug: Romienendiek aan de zuidzijde
- kleinschalig en onregelmatig essen- en kampenlandschap op de rand van het Oost-Nederlands Plateau met duidelijk herkenbaar hoogteverschil
- cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de beken, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels en boerderijen
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, drinkwater
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

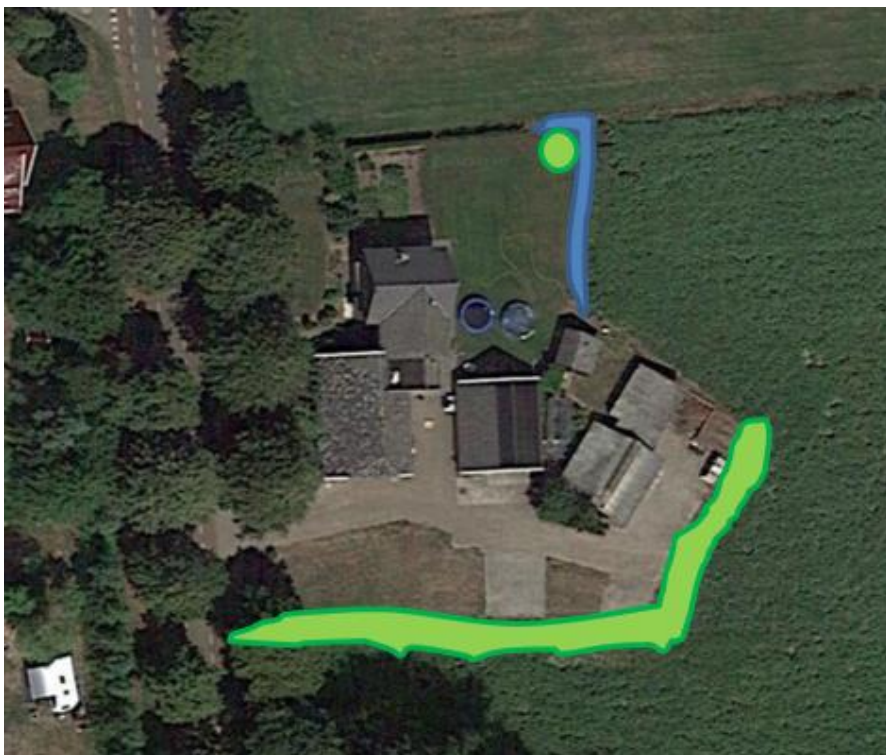
- ontwikkeling ecologische verbinding Baakse Beek - Veengoot met poelen, natte graslanden en moerasjes, beschutte, zonnige plekken, opgaande landschapselementen, etc.
- ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N313, N18 en N315
- ontwikkeling droge en vochtige bosjes met bijbehorende flora en fauna
- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden
- ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. boomkikker), poelen
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
- ontwikkeling ecosysteemdiensten

Landschappelijk inpassingsplan

Een landschappelijke inpassing is een zodanige inpassing dat deze optimaal is afgestemd op bestaande dan wel nog te ontwikkelen ruimtelijke, natuurlijke en cultuurhistorische landschapskwaliteiten.

De landschappelijke inpassing bestaat uit de volgende onderdelen:

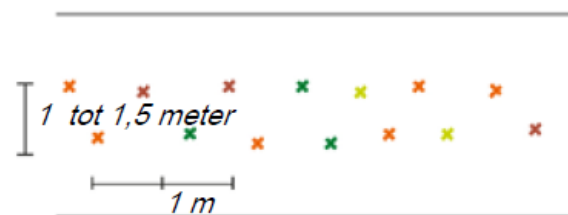
- 1. Aanleg struweelhaag (+/- 65 meter)
- 2. Aanplant winterlinde (*Tilia cordata*)
- 3. Doorplanten bestaande ligusterhaag (+/- 25 meter)

1. Aanleg struweelhaag

Hagen zijn er in verschillende vormen. Van een strak geschoren haag tot een losse rij struiken. Deze laatste wordt bedoeld met een struweelhaag. Door de losse groeivorm kunnen struiken groeien, bloeien en zich vermeerderen. Bomen zijn ongewenst omdat ze voor schaduw zorgen waardoor er gaten in de struweelhaag vallen.

Over een lengte van 65 meter wordt aan de zuidzijde van het perceel een struweelhaag aangeplant. Er worden twee stuks per meter, in twee rijen aangeplant. De afstand tussen beide rijen kan variëren tussen een meter en anderhalve meter.

Om de biodiversiteit te vergroten wordt voorgesteld om een gemengde struweelhaag met diverse besdragende struikvormers aan te planten (zie onderstaand schema).

Meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	104 stuks	Bp 80/100
Liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>	52 stuks	Bp 80/100
Veldesdoorn	<i>Acer campestre</i>	52 stuks	Bp 80/100
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>	52 stuks	Bp 80/100

Soorten dienen groepsgewijs (5-7 stuks per groep) aangeplant te worden. Nieuwe aanplant alleen planten in de daarvoor geschikte periode. Bij voorkeur het najaar of anders vroeg in het voorjaar, vóór de bladvorming. In het jaar na aanplant dient de beplanting te worden gecontroleerd op uitval, waarna eventuele gaten in de beplanting aangevuld dienen te worden met nieuw plantgoed. Met name bij droogte de eerste 2 jaar voldoende water geven.

Landschappelijk inpassingsplan

Beheer struweelhaag

- Het eerste jaar de struweelhaag vrij laten ontwikkelen. Het wegmaaïen van ruigtekruiden met een bosmaaier wordt afgeraden. De aanwezige ruigtekruiden zorgen voor een lokaal microklimaat waardoor de aangebrachte beplanting minder gevoelig is voor droogte. Het risico op beschadigen van het plantsoen (als gevolg van het gebruik van de bosmaaier) en daardoor de kans op extra uitval is daarnaast relatief groot.
- Als één struiksoort uitvalt, kies dan voor een andere soort ter vervanging zodat de kans op herhaling afneemt;
- Door de struweelhaag regelmatig (eens per vier jaar) gedeeltelijk te snoeien wordt deze geleidelijk aan geheel vernieuwd (periodiek afzetten);
- Zaag de struiken op enkele decimeters van de grond af voor het beste resultaat. Zo blijft de struweelhaag vitaal. Daarnaast houden aanwezige dieren een goede schuilgelegenheid;
- Verwijder jonge boompjes uit de struweelhaag om te voorkomen dat deze de overhand krijgen;
- Vrijgekomen snoeihout afvoeren;

Beheerkalender

Werkzaamheden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Snoeien												

■ Voorkeursperiode ■ Uitlooperperiode ■ Geen onderhoud in deze periode gewenst

Streefbeeld struweelhaag

2. Aanplant winterlinde (Tilia cordata)

Aan de noordoostzijde van het perceel wordt 1 winterlinde aangeplant in de maat 12-14 (omtrek in centimeters gemeten op 1 meter boven de wortelhals). Deze soort is een zeer goede nectarbron voor o.a. bijen.

Plantinstructies

- Tussen november en maart planten, tenzij het vriest
- Breng één of meerdere boompalen aan
- Zet de boom vast met boombanden aan de paal op 1,25 á 1,50 meter boven de grond. Niet te strak zodat de kroon vrij kan bewegen
- Plant op de juiste diepte. Vaak is nog te zien hoe diep de boom op de kwekerij was geplant. Dit is een goede indicatie
- Druk de grond stevig aan met uw voet, zodat de wortels goed contact maken met de grond. Dit voorkomt uitdrogen;
- Geef de eerste jaren regelmatig water bij droogte.

Boomvorm winterlinde

Landschappelijk inpassingsplan

Beheer winterlinde

- Snoei met name in de wintermaanden
- Verwijder jaarlijks takken die tegen elkaar aanschuren, dood hout en zuigers. Zuigers zijn snel groeiende, instabiele takken die concurreren met de doorgaande stam van de boom
- Snoei nooit meer dan 20% van de boom. De boom reageert hierop door veel takken te maken die recht omhoog steken (waterlot).
- De boom circa twee jaar na aanplant opkronen. Dit is het verwijderen van alle takken tot drie meter hoogte.
- Zaag overbodige takken haaks op de groeirichting van de tak af, dichtbij de stam maar niet recht langs de stam. Zo wordt de wond het kleinst en herstelt de boom sneller
- Controleer de boomband jaarlijks. Deze losser zetten als de boom wordt afgekneld
- Na vier á vijf jaar de boompaal en boomband verwijderen

Beheerkalender

Werkzaamheden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Snoeien - opkronen												

■ Voortkomsperiode ■ Uitlooperperiode ■ Geen onderhoud in deze periode gewenst

3. Doorplanten ligusterhaag

Aan de noordzijde van het plangebied is recent een ligusterhaag aangeplant. Om dit gedeelte van het erf (met als hoofddoel tuin) groener te omlijsten wordt voorgesteld om deze haag verder door te planten (in totaal ca. 25 meter). Deze haag kan als geschoren haag worden beheerd. Hierdoor ontstaat er een duidelijk verschil tussen het noordelijk deel van het erf (ingericht ten behoeve van het woongenot) en het zuidelijk deel van het erf (met name ingericht ten behoeve van opslag / stalling). Door de haag “onder ooghoogte”(ca. 1,60 – 1,70 meter hoogte) te beheren blijven de waardevolle zichtlijnen naar het achtergelegen landschap behouden en blijven hierdoor beleefbaar.

Om hetzelfde beeld te verkrijgen dienen er 5 stuks per strekkende meter aangeplant te worden.

Liguster	Ligustrum vulgare	125 stuks	Bp 80/100
----------	-------------------	-----------	-----------

Beheer

Als geschoren haag. Circa 2 x per jaar de haag scheren.

